

för att gåvan är mottagen och sålunda i föreliggande konkreta situation fulländad. Ty först då är gåvan fulländad och först då föreligger en gåva i ordets egentliga mening, när den är mottagen. Så ger gudstjänsten i evangelisk mening och bibeln i evangelisk mening uttryck åt det, som är evangeliets kärna och som aposteln Paulus sammanfattat i det stora ordet: »Alltsammans kommer från Gud» (2 Kor. 5:18).

Hjalmar Lindroth.

Erfarenheter av tidegården i församlingsarbetet i Sverige.

Den mest överraskande erfarenheten är egentligen den, att vi *har* erfarenheter av tidegården i församlingsarbetet. Vi som nu står mitt uppe i församlingstjänsten kanske inte alltid rätt besinnar, vilken utveckling som här i all stillhet har ägt rum. Tidegården var för trettio år sedan praktiskt taget ett okänt ting i Sveriges kyrka — utom som musikhistoriskt och liturgihistoriskt forskningsobjekt för en handfull teologer och musikhän eller som föremål för fromt svärmeri från några präster med s. k. katolska sympatier. I dag är tidegården en faktor att räkna med i församlinglivet. Det är raskt marscherat på trettio år!

Man måste ställa den frågan: hur blev det möjligt? Givetvis får man inte förbise det förberedelsarbete, som skedde genom rent vetenskapliga insatser från olika håll (och av olika valör) under början av 1900-talet och som klarlade den svenska tidegårdens historia och kartlade dess material. De praktiska konsekvenserna av dessa teoretiska landvinningar drogos av de båda präster och forskare, som fått betyda så mycket för den svenska tidegårdens restaurering: kyrkoherdarna Adell och Peters. Men deras betydande insatser räcker inte ensamma som förklaring till tidegårdens senare framgångar. De trettio åren utgör nämligen en märklig utvecklingsperiod också ur allmänt kyrklig synpunkt. Teologien har genomlöpt en självbesinningens tid. Kyrkotanken har trätt i förgrunden, och jämsides med den praktiska teologiens rön har exegetik och systematik inriktat sitt intresse på bl. a. frågorna om urkyrkans

livsformer. Härtill kommer, att en ny evangelisk-realistisk bibel-syn arbetat sig fram. Allt detta har redan kommit att i viss mån prägla förkunnelse, gudstjänstsyn och församlingsliv. Det torde icke heller kunna nekas, att de senaste nödåren har pressat samman kyrkans folk i en fördjupad bönegemenskap: folkväckelsen uteblev, men kyrkoväckelsen kom som en stilla susning. Dessa samverkande omständigheter har gjort det lättare för tidegården att återvinna platsen i gudstjänstlivet. Kanske ännu ett bör nämnas. Det förefaller, som om tidegården på något vis blivit igenkänd av det religiösa medvetandet som *kyrkans egen böneform*. Den var i det yttre försvunnen, men behovet av den och saknaden efter den lät sig aldrig helt tystas och trängas undan.

Arbetet för tidegårdens restaurering har hittills skett så att säga privat. Tidegården har fått leva ett fritt liturgiskt liv. Man ville önska, att det åtminstone tills vidare skall få förbli så. Mätte inte det allmänna officiella regleringsraseriet förkväva det växande livet! Å andra sidan är det ett önskemål, att tidegården i sinom tid skall bli en kyrkans officiella böneform — men detta inte som resultat av kommittéutredningar och skrivbordsliturgism utan som ett nedslag av det levande liturgiska livet självt. Som en förberedelse till detta måste man med tillfredsställelse hälsa, att Handboken genom sina rubriker lämnat möjlighet för tidegården att återvinna en plats i gudstjänstlivet, att Mässboken I gett vitt utrymme för den gammalkyrkliga musiken, att Mässboken II delvis anpassat sig efter tidegårdens form och musik utan att väl därmed avse att vara en ersättning för tidegården samt att sångboken »Sjungom», som nog kan anses som halvofficiell, tagit med ett par tideböner jämte musik.

Tidegården har sin plats i församlingsarbetet av i dag närmast i den *lästa* formen. Detta är på sätt och vis överraskande och på sätt och vis inte. Överraskande, därför att tidegårdssträvandena från början varit så klart inriktade på tidegårdens musikaliska sida och under åren mycket och träget arbete lagts ner just på den saken. Inte så överraskande å andra sidan, därför att tidegårdens musik så länge varit förgäten och varken präster eller organister eller körer ännu fått den i blodet — för att inte tala om kyrkome-nigheterna. Samtidigt måste det emellertid konstateras, att mycket har skett. Man står dock inte främmande för vad det hela gäller. Man kan träffa på åtskilliga tidegårdens hängivna kyrkomusiker litet överallt i landet. Man kan få höra kyrkokörer t. o. m. i små

landsbygdsförsamlingar sjunga både introitus och psalmodier. Visserligen är det ännu sällsynt med sjungen tidegård ute i församlingarna, men det förekommer dock, och frekvensen ökar. Arbetet med att införa sången i tidegården måste fattas som en pedagogisk uppgift på lång sikt. Tills vidare får vi envisas med utbildningskurser för präster, kyrkomusiker och körer. LPS har sin speciella vakthållning och uppgift som en sorts *praktisk musikhögskola för tidegårdssången*. Sveriges kyrkliga studieförbunds nya *studieplansserie för kyrkokörsarbetet* kan här komma att betyda en hel del. Men inte förrän organist- och prästutbildningen mera direkt tar sikte på kyrkans traditionella sång kan det avgörande genombrottet för den sjungna tidegården rimligen förväntas.

I dag är tidegården i kyrkolivet alltså närmast den lästa tidegården. Helt visst är prästens och den enskilde kyrkokristnes tidebönläsning en faktor att räkna med i församlinglivet, så sant bön över huvud är en realitet att räkna med. Man har inte sällan sett uppbyggliga exempel på vad det kunnat betyda för ett frimodigt och aktivt församlingsarbete, om ansvaret för den enskilda bönestjänsten väckts till levande liv.

Men närmast tänker man ju i detta sammanhang på tidegården som gemensam bönegudstjänst. Det har visat sig, att tidegården inte sällan fått sin plats i lördagskvällens *helgsmålsbön* — helt naturligt i vidsträckta landsbygdsförsamlingar, där det inte är lätt att samla menigheten under veckodagarna. Men i städer och tätorter har det fallit sig lättare att införa *daglig tidegård*, i regel i form av en men i något fall upp till tre dagliga bönestunder.

Viktigt är, att tidegården blivit en överraskande älskad böneform inom det kyrkliga *ungdomsarbetet*. När man nu samlas till ett kyrkligt sommarting är det ofta något mycket naturligt att hålla gemensam tidebön. Ingen eller ytterst få av deltagarna är främmande för denna andaktsform.

I *sykretsarna* har tidegården trögare vunnit terräng, men där den fått fotfäste vill man inte gärna uppgiva detta slag av gemensam bön.

För *konfirmandläsningen* har tidegården visat sig vara ett användbart hjälpmedel. Tidegården är en aktiv böneform, som tilltalar unga människors behov av självverksamhet. Även i *skolan* har tidegården av samma skäl blivit brukad, om ock i mindre omfattning. Åtskilliga *scoutkårer* har tagit upp tidegården som avslutande andakt vid kårmötena. I *gymnasiströrelsen* har tidegården

väl f. n. ett mycket gott stöd, vilket kan bli av den största betydelse för framtiden.

Till de mera anmärkningsvärda erfarenheterna hör, att tidegården funnit väg in i det *frikyrkliga* arbetet, åtminstone i någon mån. Och egentligen är detta något fullt naturligt. Tidegården är till sitt väsen *den ekumeniska böneformen*, därför att den så helt bygger på Guds Ord. Det vore av värde, om här en vidgad samverkan kunde ske, genom upplysning och vis propaganda. Och det synes naturligt att härvidlag börja med KFUM, som ju vetter både åt kyrkans och frikyrkans håll.

Erfarenheterna av tidegården i församlingslivet hör till de positiva erfarenheterna av svenskt kyrkoliv av i dag. Med ödmjuk tacksamhet kan vi vittna om något av en böneväckelse inom vår kyrka, en orientering mot centrum, mot Ordet och altaret. Tidegården har till många fått förmedla en ny fasthet i andaktslivet, en ny sakramental livsstil, en ny frimodighet i församlingsarbetet och mera av tillbedjan och tacksägelse. Allt detta är innerst en gåva av Guds Ord och Guds Ande. För den gåvan tackar vi bäst genom att ge den vidare.

Pehr Edwall.

Tidegården och Finlands kyrka.

Man har bett mig att redogöra för erfarenheter av tidegården i församlingslivet i Finlands kyrka. Tyvärr måste jag börja med en ursäkt, ty dessa erfarenheter äro icke många. Mitt anförande berör därför enstaka drag i tidegårdsrörelsens begynnelse i vårt land, och till detta skall jag anknyta några reflexioner angående tidegårdens framtidsutsikter i Finland.

Till att börja med ville jag dröja vid de hittills mera obetydliga ansatserna till tidegård i Finlands kyrka, ty om mera än ansatser kan det icke vara tal. Jag hoppas, att de närvarande medlemmarna av Sanct Henriks-kretsen på denna punkt kunna komplettera min framställning och att kyrkoherde A. Nyqvist från Vasa skall kunna berätta om förhållandena i svenska Österbotten.

Det väckte på sin tid mycken uppmärksamhet, då man inom *Abo svenska församling* började med tidegårderna. Detta var några